

ÖZNEL SÜREÇLER VE PSİKOPATOLOJİ

Editör: Yusuf BİLGE

--1--

BİDGE Yayınları

Öznel Süreçler ve Psikopatoloji

Editör: Doç. Dr. Yusuf BİLGE

ISBN: 978-625-372-327-9

1. Baskı

Sayfa Düzeni: Gözde YÜCEL

Kapak Tasarımı: Gülbeyza ÇAKIR

Yayınlama Tarihi: 03.12.2024

BİDGE Yayınları

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının ve editörün yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Sertifika No: 71374

Yayın hakları © BİDGE Yayınları

www.bidgeyayinlari.com.tr - bidgeyayinlari@gmail.com

Krc Bilişim Ticaret ve Organizasyon Ltd. Şti.

**Güzeltepe Mahallesi Abidin Daver Sokak Sefer Apartmanı No: 7/9 Çankaya /
Ankara**

İçindekiler

ÖNSÖZ	3
Psikopatolojide Zaman Deneyimleri	7
<i>Yazar: Ebru TEKÇE ÖRGEN ve Yusuf BİLGE</i>	
Zaman Deneyimine Giriş	7
Zaman Deneyimi, Zaman Algısı ve Zaman Yönelimi Ayrımı... 13	
Thomas Fuchs'un Psikopatolojide Zaman Deneyimi Kavramına Katkıları.....	16
Psikopatolojilerde Zaman Deneyimi	20
Psikopatolojilerde Zaman Deneyimlerini Anlamanın Önemi	45
Sonuç	48
Öz Nefret ve Psikopatoloji	56
<i>Yazar: Burcu BÜGE</i>	
Giriş	56
Öz Nefret Hakkında Kuramsal Açıklamalar	59
Öz Nefretin Ölçümü	64
Öz Nefret ve Psikopatoloji	68
Sonuç	74
Empati ve Psikopatoloji: Depresyon Üzerine Sistemik Bir Derleme	86
<i>Yazar: Tuğba AKBALIK ve Yusuf BİLGE</i>	
Giriş	86
Empati ve Depresyon Arasındaki İlişki.....	89
Yöntem	90
Empati Ölçümü.....	93
Depresyon Ölçümü.....	94
Empati ve Depresyon	95

Tartışma.....	119
Öz Tiksinme ve Psikopatoloji.....	139
<i>Yazar: Burcu BÜGE</i>	
Giriş.....	139
Tiksinme.....	141
Öz Tiksinme Kavramı ve Kuramsal Açıklamalar.....	142
Öz Tiksinmenin Ölçümü.....	146
Psikopatolojide Öz Tiksinme.....	149
Öz Tiksinme ve İlişkili Kavramlar.....	152
Öz Tiksinme ve Psikopatoloji Üzerine Gerçekleştirilen Çalışmalar.....	156
Sonuç.....	166
Birey Merkezli Psikoterapi : Öznel Süreçler ve Psikopatolojiyi Anlamak.....	191
<i>Yazar: Gülşah BALABAN</i>	
Giriş.....	191
1. Birey Merkezli Psikoterapi Yaklaşımının Gelişimi Açısından Carl Ransom Rogers'ın Hayatı.....	194
2. Birey Merkezli Yaklaşım.....	200
3. Birey Merkezli Yaklaşım ve Psikopatoloji.....	219
4. Birey Merkezli Psikoterapi.....	235
5. Tartışma.....	248

BÖLÜM II

Empati ve Psikopatoloji: Depresyon Üzerine Sistematik Bir Derleme

Tuğba AKBALIK⁴
Yusuf BİLGE⁵

Giriş

Duygu, uyarıcı değişiklikleriyle başa çıkmaya ve bunlara uyum sağlamaya yönelik fizyolojik, bilişsel, fenomenolojik ve davranışsal tepkileri geçici olarak entegre eden evrensel ve işlevsel bir tepki olarak tanımlanmaktadır (Keltner & Shiota, 2003). Duygulanım, yüz ifadeleri, fizyolojik uyarılma, harekete geçmeye hazır olma ve davranış gibi çeşitli kanallarla temsil edilen psikolojik bir yapıyı ifade etmektedir (Deckers, 2018). Empati ise kişinin sosyal duyguları deneyimlemesine, kendi kişisel sınırlarını göz

---

⁴ Araştırma Görevlisi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul/Türkiye, Orcid: 0000-0003-2725-6017, tuğba.akbalik@izu.edu.tr

⁵ Doç. Dr., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul/Türkiye, Orcid: 0000-0003-2754-9119, yusuf.bilge@izu.edu.tr

önünde bulundurarak başkalarının duygusallığını kabul etmesine ve bireylerin başkalarıyla ilişki kurmasına olanak tanıyan kişisel bir özelliktir (Toffol vd., 2022). Diğer bir ifadeyle empatinin, bireyin bilinçli olarak başka bir kişiyle ortak duyguları paylaştığı, bazı durumlarda kendi duyguları gibi deneyimlediği, yargılamak yerine ifade etmesini teşvik ettiği kişilerarası bir olgu olduğu söylenebilir.

Felsefi anlamda da kapsamlı bir geçmişe sahip olmasına rağmen, empati iyi tanımlanmış bir kavram değildir (Cuff vd., 2016). Empati, başka bir kişinin hayatına girebilme, onun mevcut duygularını ve anlamlarını doğru bir şekilde algılayabilme yeteneği olarak ifade edilmiştir (Kalisch, 1973). Decety & Lamm (2006) ise empatiyi bireyin kendisiyle başkaları arasında kafa karışıklığı olmaksızın başkalarının ne hissettiğini deneyimleme ve anlama becerisi olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda başka bir kişinin içinde bulunduğu durumların zihinsel olarak canlandırıldığı karmaşık bir imgesel süreç söz konusu olmakla beraber ben-öteki ayrımı belirgin bir şekilde korunmaktadır (Coplan, 2011).

Empati süreci, temel duygusal rezonans düzeyinden (örneğin, bir yaşındaki bir çocuğun başka bir bebeğin ağlamasına tepki vererek ağlaması) başlayarak, kişinin kendi benlik algısını korumak üzere başka bir bireyin duygularını ve içinde bulunduğu durumu tam anlamıyla yeniden deneyimleme ve anlama yeteneğine kadar gelişmektedir (Meskovic & Mirovic, 2019). Hoffman (2008), üstbilişsel olarak nitelendirilen olgun empatide kişinin empati kurduğunun farkında olduğunu belirtmektedir. Başka bir deyişle, birey sıkıntı hisseder fakat bunun kendi talihsizliğine değil, bir başkasının deneyimlediği olumsuz duruma karşı verilen bir tepki olduğunu bilmektedir. Aynı zamanda mağdurun durumunda

kendisinin ve başkalarının nasıl hissedebileceğine dair bir algıya ve mağdurun dışarıya yansıyan davranışlarının gerçek hislerini yansıtmayabileceğinin bilincinde olduğu bir durum söz konusudur (Hoffman, 2008). Bununla beraber empati ve sempati ayrımı da önemli görülmektedir. Empati "öteki gibi hissetmek", sempati ise "öteki için hissetmek" olarak ifade edilmektedir (Hein & Singer, 2008).

Duygusal ve bilişsel bileşenlerden oluşan empati, diğer kişinin hem duygusal deneyimini paylaşma becerisini hem de deneyimini anlamayı gerektirmektedir (Decety & Jackson, 2004). Çok boyutlu bir yapıya sahip olan empati için Davis (1980), duygusal ve bilişsel empati türlerine karşılık gelen perspektif alma, fantezi, empatik düşünce ve kişisel rahatsızlık olmak üzere dört farklı alt boyut belirlemiştir. *Perspektif alma*, başkalarının bakış açısını kendiliğinden benimseme eğilimini değerlendirirken; *fantezi*, bireylerin kendilerini kitap, film ve oyunlardaki hayali karakterlerin duygu ve eylemlerine hayal gücüyle kendilerini kaptırma eğilimlerini ölçmektedir. Empatinin duygusal bileşeniyle ilgili olan *empatik düşünce* "başkasına yönelik" sempati ve talihsiz diğerleri için kaygı duygularını içerirken *kişisel rahatsızlık* ise gergin kişilerarası ortamlarda bireyin "kendine yönelik" kaygı ve huzursuzluk duygularını ifade etmektedir (Davis, 1983). Başka bir kişinin duygularının bu şekilde paylaşılması, kişinin her zaman destekleyici veya sempatik bir şekilde hareket edeceği ya da hareket etme zorunluluğu hissedeceği anlamına gelmemektedir (Decety & Jackson, 2004). Empatik rahatsızlık olarak da adlandırılan kişisel rahatsızlığın kişinin kendisine yönelik rahatsız edici duygular uyandırması sebebiyle birey kendisini aşırı olumsuz duygulardan

korumak için kaçınma davranışı gösterebilirken empatik düşüncenin yaklaşma ve prososyal motivasyon ile ilişkili olduğu belirtilmektedir (Singer & Klimecki, 2014).

Deneyimlerin ayrıntıları farklılık gösterse de diğer insanlardan kopuk hissetmenin psikiyatrik hastalık yaşayanlar arasında yaygın ve belirgin bir durum olduğunu söylemek mümkündür (Ratcliffe, 2017). Psikiyatrik popülasyonlarda empati incelendiğinde psikopati, şizofreni, antisosyal kişilik bozukluğu, depresyon, agresyon, beyin lezyonu olan hastalar, Asperger sendromu, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu ve otizm öne çıkan bozukluklardan olmuştur (Farrow & Woodruff, 2007). Depresyon bağlamında incelendiğinde, empati düzeyindeki farklılıkların bireylerin sosyal etkileşimlerini veya duygusal bağlarını nasıl etkilediği üzerine önemli sorular gündeme gelmektedir.

Empati ve Depresyon Arasındaki İlişki

Dünya genelinde 300 milyondan fazla insanın depresyondan etkilendiği tahmin edilmekte olup, Dünya Sağlık Örgütü depresyonun küresel anlamda tek başına işlevsellikte bozulmaya en çok katkıda bulunan etken olduğunu belirtmektedir (Stringaris, 2017). Depresyonun bu yaygınlığı göz önünde bulundurulduğunda, koruyucu faktörlerin önemi artmakta ve bu faktörler arasında sosyal ilişkiler öne çıkmaktadır. Empatideki eksiklikler, depresyonda sosyal işlev bozukluğu ile ilişkilendirilmiştir (Guhn vd., 2020). O'Connor ve arkadaşları (2007), depresyondaki kişilerin genellikle normal veya yüksek düzeyde empati gösterdiklerini ancak başkalarının acılarına karşı duygusal tepkilerinin ve otomatik olarak yaptıkları neden-sonuca dayalı yorumlarının bozulabildiğini

belirtmektedir. Bu durum, çoğunlukla kişilerin kendilerini suçlamalarına ve bilinçsizce suçluluk hissetmelerine yol açmaktadır. Bununla paralel olarak depresyonun, yüksek düzeyde empatik stres ile ilişkili olduğu görülmüştür (Schreiter, Pijnenborg & Aan Het Rot, 2013). Öte yandan, depresyon deneyimleyen kişi bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde diğer insanların bakış açılarıyla ilgilenmeyi başaramayabilir. Depresyon deneyimlerini geriye dönük olarak değerlendiren birçok kişi, başkalarının bakış açılarını anlamada ve onlarla ilgilenmede kendi başarısızlıklarını, ayrıca genel olarak diğer insanları ilgisiz, onaylamayan veya düşmanca olarak yanlış yorumlama eğilimlerini belirttiği ifade edilmektedir (Ratcliffe, 2017).

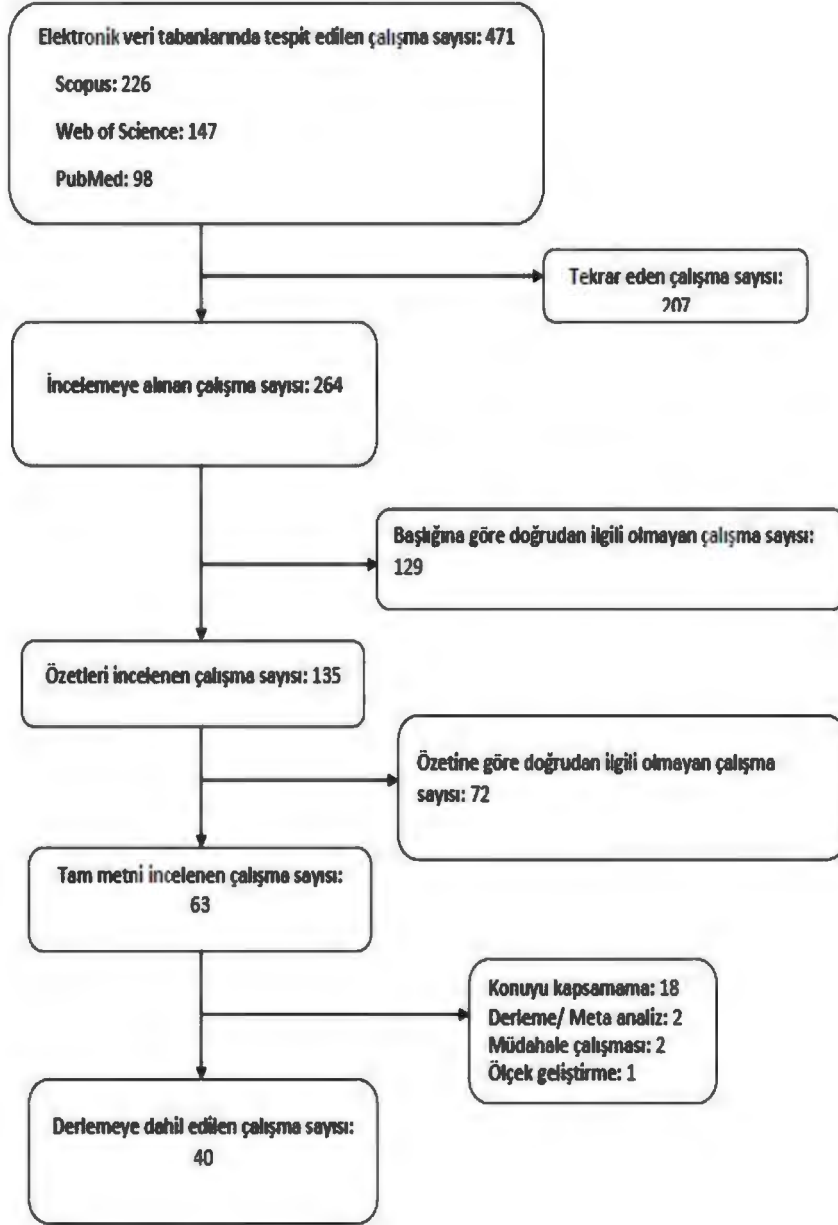
Bu derleme çalışmasının amacı, empati ile depresyon arasındaki ilişkiyi incelemek ve empati düzeyinin depresyon tanısı almış bireyler ile almamış bireyler arasında nasıl farklılık gösterdiğini bilimsel verilerle ortaya koymaktır.

Yöntem

Sistemik derleme, Sistemik Derlemeler ve Meta-Analizler için Tercih Edilen Raporlama Ögeleri Protokolü'nü (PRISMA; Moher vd., 2009) izlemiş ve aşağıdaki terimlerin kombinasyonlarını kullanarak 2020'den Mayıs 2024'e kadar literatür için Web of Science, PubMed ve Scopus veritabanlarının aranmasını içermiştir: ("empati") VE ("depresyon" VEYA "depresif").

İnceleme aşamasında, kriterleri karşılayan başlıklara, özetlere ve tam metinlere odaklanılmıştır: (a) 2020-2024 yılları arasında yapılmış olması (b) nicel yöntemler kullanılmış olması (c) depresyon ve empati arasındaki ilişkiye değinilmiş olması ve (d) depresyon

tanısı almış ve almamış kişiler arasında empati düzeyi açısından karşılaştırma yapılmış olması işleme kriterlerindedir. Dışlama kriterleri arasında ise çalışmaların derleme makalesi, depresyon tanısı almış kişiye gösterilen empatinin incelendiği çalışmalar, ölçek geliştirme/uyarlama çalışmaları, müdahale eden kişinin empati düzeyi ile ilgili müdahale programları geliştirme çalışmaları, vaka çalışması olması, Türkçe veya İngilizce olmaması ve nicel çalışma olmaması yer almaktadır. İlk aşamada elektronik veri tabanlarında 471 arama sonucuna ulaşılmış olup yinelenen 207 çalışma çıkarılmıştır. Potansiyel olarak ilgili olan 264 çalışma başlığına göre incelenmiş ve 135 tanesinin özetinin incelenmesi uygun görülmüştür. Tam metni incelenen çalışma sayısı ise 63'tür. Son aşamada derlemeye dahil edilen çalışma sayısı ise 40 olarak belirlenmiştir (Şekil1).

Şekil 1: PRISMA Akış Şeması

Empati Ölçümü

İncelenen çalışmalara bakıldığında empati düzeyine karar vermek için çeşitli ölçeklerin kullanıldığı görülmektedir. Dahil edilen 40 çalışmadan 23'ünde (%57.5) Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi'nin kullanıldığı görülmektedir. Davis (1980) tarafından geliştirilen ölçek empatiyi çok boyutlu bir yapı olarak değerlendiren ve bireylerin empatik yeteneklerini ölçmek için geliştirilen bir psikometrik araçtır. Empatik düşünce, perspektif alma, kişisel rahatsızlık ve fantezi olmak üzere dört alt ölçekten oluşmaktadır. Empatik düşünce, bireylerin başkalarının duygusal durumlarına karşı duyarlılığını ve başkalarının duygularına yönelik merhamet ve şefkat düzeylerini ölçer. Perspektif alma, bireylerin başkalarının bakış açılarını anlayabilme ve onların düşünce süreçlerine katılabilmeye yeteneklerini değerlendirir. Kişisel rahatsızlık, bireylerin başkalarının yaşadığı olumsuz duygusal durumlar karşısında hissettikleri kişisel rahatsızlık ve sıkıntı düzeylerini ölçer. Fantezi ise bireylerin kurgusal karakterlerle veya hayali durumlarla özdeşleşme ve onların yerine kendini koyma eğilimlerini değerlendirir. Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, empatiyi hem bilişsel hem de duygusal bileşenleriyle ele alarak kapsamlı bir değerlendirme sunar (Davis, 1983).

Jefferson Empati Ölçeği ise farklı versiyonlarıyla (Jefferson Empati Ölçeği; Jefferson Empati Ölçeği Tıp Öğrencisi Versiyonu; Jefferson Doktor Empati Ölçeği) birlikte taranan çalışmaların %10'unda kullanılmıştır. Hojat ve arkadaşları (2001) tarafından sağlık profesyonelleri ve öğrencileri arasında empatiyi değerlendirmek için geliştirilmiştir. Perspektif alma (Perspective taking), şefkatli bakım (compassionate care) ve hastanın yerine

geçmek (standing in the patient's shoes) olmak üzere üç alt boyutu bulunmaktadır (Hojat & LaNoue, 2014).

Kullanılan diğer ölçekler arasında bilişsel ve duygusal empati alt boyutları olan Temel Empati Ölçeği (Jolliffe & Farrington, 2006); Toronto Empati Ölçeği (Spreng vd., 2009); Bilişsel ve Duygulanımsal Empati Ölçeği (Reniers vd., 2011; Wang & Su, 2019); Çok Yönlü Empati Testi (Dziobek vd., 2008); Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği (Baron-Cohen & Wheelwright, 2004); Farklı Durumlarda Nasıl Hissederim Ölçeği (Feschbach vd., 1991); Olumlu Empati Ölçeği (Sallquist vd., 2009); Bilişsel ve Duyuşsal Empati Testi (López-Pérez, Fernández-Pinto & García, 2008); Hissetme ve Düşünme Ölçeği (Garton & Gringart, 2005); EmpaToM (Kanske vd., 2015) bulunmaktadır. Bunlarla beraber bir çalışmada (Brown vd., 2023) ise empatik doğruluk düzeyi video kaydı puanlandırılarak belirlenmiştir.

Depresyon Ölçümü

Çalışmaların bir diğer temel değişkeni olan depresyonun nasıl ölçüldüğü incelendiğinde 7 çalışmaya depresyon tanısı alan katılımcıların dahil edildiği görülmektedir. Bununla beraber Beck Depresyon Envanteri (Beck vd., 1961), Zung Depresyon Ölçeği (Zung, 1965); Hasta Sağlık Anketi-4 (Kroenke vd., 2009), Hasta Sağlık Anketi-9 (Kroenke, Spitzer & Williams, 2001), Belirti Tarama Listesi (SCL-90) (Derogatis, Lipman & Covi, 1973), CES-Depresyon Ölçeği (Radloff, 1977), Hamilton Depresyon Derecelendirme Ölçeği (Hamilton, 1960), Çocuklar için Depresyon Ölçeği 2 (Kovacs & MHS Staff, 2011); Depresyon Anksiyete Stres-21 Ölçeği (Lovibond & Lovibond, 1995); Edinburgh Doğum Sonrası

Depresyon Ölçeği (Cox, Holden & Sagovsky, 1987); Çocuk Davranışları Kontrol Listesi (Achenbach, 1991); Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği (Zigmond & Snaith, 1983); Üniversite Kişilik Envanteri (Sugawara vd., 2023); Çocuklar için Epidemiyolojik Çalışmalar Merkezi Depresyon Ölçeği (Weissman, Orvaschel, & Padian, 1980) olmak üzere çeşitli psikometrik araçların çalışmalarda kullanıldığı görülmektedir.

Empati ve Depresyon

Derleme çalışmasına dahil edilen araştırmalardan Tablo 1’de de görüleceği üzere bazıları depresyon tanısı almış bireyler ve sağlıklı kontrol grupları arasında sahip oldukları empati düzeyini karşılaştırırken bazıları ise depresyon ve empati arasındaki ilişkiyi incelemiştir.

Detaylı olarak incelendiğinde depresyon tanısı almış ve sağlıklı kontrol katılımcıların empati düzeylerinin karşılaştırıldığı çalışmalarda empati düzeyinin anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir (bkz. Liu vd., 2024; Guhn vd., 2022; Kilian vd., 2022; Monego vd., 2022; Struck vd., 2021; Liu vd., 2023; Özsoy & Özkan, 2021; Guhn vd., 2020; Dittrich vd., 2020; Winters vd., 2023). Ancak Diop ve arkadaşları (2022) tarafından yapılan çalışmada ise doğum sonrası depresyon tanısı almış ve almamış katılımcılar arasında empati düzeyi açısından anlamlı bir farklılaşma tespit edilmemiştir.

Depresyon ve empati arasındaki ilişkiye dair yapılan çalışmalarda ise toplam empati puanı veya empatinin alt boyutlarına göre farklı sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Toplam empati düzeyi ile depresyon arasında negatif yönlü ilişkinin bulgulandığı çalışmalar (bkz. Ellement vd., 2021; Capdevila-Gaudens vd., 2021;

Wang vd., 2024) olduğu gibi bazı çalışmalarda ise pozitif ilişki tespit edilmiştir (bkz. Sommerlad vd., 2021; Gambin vd., 2021). Empatinin alt boyutlarına yönelik sonuçlar incelendiğinde perspektif almanın çoğu çalışmada depresyon ile negatif yönde ilişkili olduğu bulgulanmıştır (bkz. Geng vd., 2022; Li vd., 2022; Toffol vd., 2022; Hewitt vd., 2024; Fei vd., 2021; Zhang vd., 2021). Bununla birlikte kişisel rahatsızlık alt boyutu ise depresyonla pozitif yönde ilişkili bulunmuştur (Yan vd., 2022; Li vd., 2022; Toffol vd., 2022; Fei vd., 2021; Zhang vd., 2021; Rütgen vd., 2021).

Empatik düşünce alt boyutuna ilişkin sonuçlara bakıldığında depresyon düzeyi ile negatif yönde ilişkili olduğu görülmektedir (Yan vd., 2022; Li vd., 2022; Fei vd., 2021; Zhang vd., 2021). Depresyon ile empati arasında anlamlı ilişki saptanmayan çalışmalar da söz mevcuttur (bkz. Vorndran Hedrick vd., 2020; Peifer, Taasobshirazi & Meyer-Lee, 2023; Grases vd., 2023; Lee vd., 2021). Tutarlı olmayan bu sonuçlar, empati türleri arasındaki farklılıklardan veya çalışmalardaki örneklem ve metodolojik farklılıklardan kaynaklanıyor olabilir. Genel olarak, depresyon ve empati arasındaki ilişki karmaşık bir yapıya sahip olup empatinin alt boyutlarına göre farklılık göstermektedir.

Tablo 1: Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Borges vd., 2021	Bu çalışmanın amacı uzun dönemli bakım kurumlarında çalışan sağlık profesyonellerinin empati düzeyi ve depresif belirtileri arasındaki ilişkiyi incelemektir.	101 sağlık profesyoneli, Hasta Sağlık Anketi-9 puanına göre depresyon tanısı alan 20 (Yaş ort. = 37.45) ve almayan 81 kişi (Yaş ort. = 36.54), 94 kadın, 7 erkek Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Hasta Sağlık Anketi-9 (PHQ-9)	Depresyon tanısı alan grupta toplam empati puanı ($p=.029$), duygusal empati ($p=.023$) ve kişisel rahatsızlık ($p=.009$) düzeyleri daha yüksek çıkmıştır. Depresyon ile toplam empati puanı ($r=.256, p=.010$), duygusal empati ($r=.293, p=.002$) ve kişisel rahatsızlık ($r=.299, p=.003$) arasında pozitif ilişkiler bulunmuştur. Depresyon ile bilişsel empati arasında ise anlamlı korelasyon tespit edilmemiştir.
Geng vd., 2022	Çinli tıp öğrencileri arasında ebeveyn ilgisi ve depresif belirtiler arasındaki ilişkide empati ve cinsiyetin rolü	924 tıp öğrencisi 289 erkek ve 635 kadın Ana Babaya Bağlanma Ölçeği, Zung Depresyon Ölçeği, Jefferson Empati Ölçeği Tıp Öğrencisi Versiyonu (JSPE-S), Öz Değerlendirme Kaygı Ölçeği (Self-Rating Anxiety Scale)	Depresif belirtilerle perspektif alma ve şefkatli bakım arasında negatif ilişki bulunmuştur.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Chen vd., 2023	Bilişsel empati ve duygusal empati aracılığıyla hem anneye hem de babaya bağlanma ile depresif belirtiler arasındaki ilişkileri ve bu ilişkilerin ergenlerde cinsiyete göre farklı olup olmadığını incelemek	374 ergen (Yaş ort.= 13.93) %39.3 erkek, %60.7 kadın Anne-Baba ve Akran Bağlanması Envanteri, Depresyon Anksiyete Stres-21 Ölçeği, Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi	Duygusal empatinin anneye bağlanma ve depresif belirtiler arasındaki ilişkide kısmi aracılık etkisine sahip olduğu ve bilişsel empatinin anlamlı bir aracı rolü olmadığı görülmüştür. Depresif belirtilerin hem erkeklerde hem kadınlarda duygusal empati ile negatif ilişkili, bilişsel belirtilerle ise sadece erkeklerde negatif ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tüm katılımcılar için hem duygusal hem bilişsel empatinin depresif belirtilerle negatif ilişkili olduğu görülmüştür.
Sommerlad vd., 2021	Mart-Ağustos 2020 döneminde daha sık veya destekleyici sosyal teması olan İngiltere'deki bireylerin daha az depresif belirti gösterip göstermediğini ve bu ilişkiyi düzenleyen potansiyel faktörleri araştırmak	71117 katılımcı (Yaş ort.= 49.1) %74.6 kadın Hasta Sağlık Anketi-9, Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi	Daha sosyal olan veya daha yüksek empatiye sahip olan kişilerde, zorla azaltılan temas sırasında daha fazla depresif belirti görülmüştür.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Struck vd., 2021	Süreğen Depresif Bozukluk (SDB) ve Epizodik Depresyon (ED) ile sağlıklı kontrol grubu arasındaki sosyal biliş ve kişilerarası sorunlardaki farklılıkları araştırmak ve bu farklılıkların olası bir kaynağı olarak çocukluk dönemi kötü muamelesini incelemek	34 SDB'si olan yetişkin hastalar (Yaş ort.= 44.85) veya 38 mevcut bir ED epizodu (Yaş ort.= 41.63) ve 39 sağlıklı kontrol grubu (Yaş ort.= 39.92). Beck Depresyon Envanteri II, Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği, Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Gözlerden Zihin Okuma Testi, Yüz İfadesi Tanıma Görevi (Facial Expression Recognition Task), Kişilerarası Problemler Envanteri	SDB'li hastalar, ED'li hastalara ve sağlıklı kontrollere göre daha yüksek empatik rahatsızlık bildirmiştir. Depresyon ile empatik düşünce ve stres arasında pozitif ilişki olduğu görülürken perspektif alma ile arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır.
Tang vd., 2023	Ekran süresi ile depresif belirtiler arasındaki ilişkiyi araştırmak ve empatiyi aracı bir değişken olarak değerlendirmek	924 tıp öğrencisi, 289 erkek, 635 kadın Jefferson Empati Ölçeği Tıp Öğrencisi Versiyonu (JSPE-S), Zung Depresyon Ölçeği	Korelasyon analizi hem duygusal hem de bilişsel empatinin depresif belirtilerle negatif ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Aracılık modeli, bilişsel empatinin ekran süresi ile depresif belirtiler arasındaki ilişkide pozitif aracılık rolüne sahip olduğunu göstermiştir.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Toffol vd., 2022	İntihardan kurtulan kişilerde empati, algılanan sosyal destek ile depresif ve yas belirtileri arasındaki bağlantıyı araştırmak	256 katılımcı (Yaş ort.= 40) 56 erkek, 209 kadın Beck Depresyon Envanteri, Karmaşık Yas Envanteri (ICG), Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Kişilerarası Anket (Interpersonal Questionnaire)	Düşük perspektif alma, daha yüksek depresyon düzeyi ile ilişkili bulunurken daha yüksek kişisel rahatsızlık, daha yüksek depresyon, karmaşık yas ve uzamış yas puanlarıyla ilişkili bulunmuştur. Daha yüksek sosyal destek düzeyinin daha yüksek depresyon ve karmaşık yas puanlarıyla ilişkili olduğu bulgulanmıştır.
Vorndran Hedrick vd., 2020	Lise öğrencileri arasında güvence arayışı, empati, bilişsel başa çıkma stratejileri ve depresif belirtiler arasındaki ilişkileri incelemek	84 kişi (Yaş ort.= 17.15) 24 erkek, 60 kadın Çocuklar için Epidemiyolojik Çalışmalar Merkezi Depresyon Ölçeği, Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Aşırı Güvence Arayışı Ölçeği (The Excessive Reassurance Seeking Scale), Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği	Empati ve depresyon arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Duygu düzenleme alt boyutları kendini suçlama, kabul etme, ruminasyon/derin düşünme, pozitif tekrar odaklanma ve plana tekrar odaklanma ile empati arasında pozitif ilişki bulunmuştur.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Mônego vd., 2022	Unipolar Majör Depresif Bozukluğu olan hastalarda sosyo-duygusal biliş ve yürütücü işlevleri değerlendirmek	Yaş aralığı 36-93 olan 22 hasta (Yaş ort.= 59.32) Yaş aralığı 30-81 olan 23 katılımcılı kontrol grubu (Yaş ort.= 63.00) Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği, Hayling Testi (Hayling Test), Frontal Değerlendirme Bataryası, Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Sosyal Biliş ve Duygusal Değerlendirme-Kısaltılmış Versiyon (Social Cognition and Emotional Assessment, abbreviated version)	Hastalarda kontrol grubuna kıyasla önemli ölçüde daha fazla anksiyete, depresyon ve kişisel rahatsızlık düzeyi söz konusudur.
Özsoy ve Özkan, 2021	Depresif hastalarda bağlanma stili, empati düzeyi ve sosyal işlevsellik arasındaki ilişkiyi araştırmak	Major depresif bozukluk (n=76) veya bipolar bozukluk depresif epizodu (n=24) tanısı konmuş katılımcılar ve kontrol grubu (n=54) Hasta grubu; 63 kadın, 37 erkek (Yaş ort.=40.49) Sağlıklı kontrol grubu; 39 kadın, 15 erkek (Yaş ort.=36.81) Hamilton Depresyon Derecelendirme Ölçeği (HDRS), Hamilton Anksiyete Değerlendirme Ölçeği, Temel Empati Ölçeği (BES), Erişkin Bağlanma Biçimi Ölçeği, Kısa İşlevsellik Değerlendirme Ölçeği	Hastaların kontrol grubuna kıyasla daha düşük BES toplam puanı ve bilişsel empati düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Bilişsel empati düzeyi, son depresif epizodun süresi ve depresyon düzeyi ve kişilerarası ilişki puanları ile negatif, depresif epizod sayısı ile pozitif korelasyon göstermiştir. Bilişsel empati, kronik depresyonu olan hastalarda, tekrarlayan depresyon tanısı konmuş olanlara göre daha fazla bozulmuştur.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Paralikas vd., 2024	Kuzey Yunanistan'daki genel bir hastanenin hemşire ve tıbbi personelinin empati ve öz-şefkat düzeylerini inceleyip bunların depresyon seviyeleri ile ilişkisini araştırmak	88 kişi (Yaş ort.= 40.5) 66 kadın, 22 erkek General Hospital of Kavala tıbbi ve hemşirelik personeli Toronto Empati Ölçeği, Öz Şefkat Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri	Depresyon ve empati arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır.
Peifer vd., 2023	Öğrencilerin zaman içindeki değişimlerini izlemek amacıyla boylamsal verileri kullanarak öz yeterlilik, etnik kimlik, bilişsel empati, anksiyete/depresyon ve kültürlerarası yeterlilik olmak üzere beş psikososyal sonucun gelişimsel sürecini ve etkileşimlerini üç zaman noktasında (üniversiteye başlamadan önceki başlangıç, ikinci sınıf ve son sınıf) incelemek	33 lisans öğrencisi Öğrencilerin %41'i kendini yalnızca Beyaz, %16'sı Siyah, %16'sı Latin/a, %7'si Asyalı, %22'si çok ırklı veya başka bir ırk/etnik grup olarak tanımlamıştır. Genel Öz Yeterlilik Ölçeği Kısa Formu, Çok Gruplu Etnik Kimlik Ölçeği-Gözden Geçirilmiş (Multigroup Ethnic Identity Measure-Revised), Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Hasta Sağlık Anketi-4, Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği	Çalışma süresince anksiyete/depresyon ile bilişsel empati arasında herhangi bir ilişki tespit edilmemiştir.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Yan vd., 2022	Duygusal empatinin farklı yönlerinin bağlanmadan kaçınma, bağlanma kaygısı ve depresif belirtiler arasındaki ilişkide aracılık etkisini incelemek	464 Çinli lisans öğrencisi, 17-22 yaş arası (Yaş ort.= 19.71) 286 kadın, 178 erkek Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-İlişki Yapıları, Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, CES-Depresyon Ölçeği	Depresyon, empatik düşünce ile negatif; kişisel rahatsızlık ile pozitif ilişkili bulunmuştur.
Zhang vd., 2021	Çin'deki üniversite birinci sınıf öğrencileri arasında duygusal ve bilişsel empatinin depresif belirtilerle varlığını ve ilişkilerini incelemek	4297 üniversite birinci sınıf öğrencisi (Yaş ort.= 18.73) %57.4 kadın, %42.6 erkek Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Üniversite Kişilik Envanteri (University Personality Inventory)	Kadımların erkeklere göre daha yüksek empati düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Duygusal empatinin olumlu bileşeni olan empatik düşünce düzeyi daha yüksek olan öğrenciler daha az şiddetli depresif belirti yaşamıştır. Buna karşılık, duygusal empatinin olumsuz bileşeni (kişisel rahatsızlık) daha yüksek ve bilişsel empatisi (perspektif alma) daha düşük olan birinci sınıf öğrencileri daha yüksek düzeyde depresif belirtiler yaşamıştır. Depresif belirtiler ile empatik düşünce ve perspektif alma arasında negatif yönde ilişki bulunurken kişisel rahatsızlık ile arasında pozitif ilişki olduğu bulgulanmıştır.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Wei vd., 2023	Maternal depresyon ile ergen depresyonu arasındaki ilişkide ergen düşmanca atıf yanlılığı, empatik düşünce ve sosyal benlik kavramının sıralı aracılık etkilerini incelemek	761 anne-çocuk çifti Ortaokul öğrencisi (Yaş ort.= 14.36) Çin örneği 398 kız ve 362 erkek Bireysel Rahatsızlık Ölçeği (Personal Disturbance Scale), Düşmanca Atfetme Stili Ölçeği (Hostile Attribution Type Questionnaire), Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Çocuklar İçin Benlik Algısı Profili, Çocukların Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği	Empatik düşünce maternal depresyon ve sosyal benlik ile negatif; ergen depresyonu ve düşmanca atıf yanlılığı ile pozitif ilişkili bulunmuştur.
Winters vd., 2023	Bilişsel ve duygusal empatinin ergenlerde beyin ağı bağlantısı ile heterojen depresyon belirtileri arasındaki ilişkileri dolaylı olarak açıklayıp açıklamadığını test etmek	112 katılımcı (Yaş ort.=14.59) Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Çocuklar için Depresyon Ölçeği 2	Varsayılan mod ağı ve bilişsel empati ile depresyonun duygusal ve işlevsel semptomları arasında negatif ilişki olduğu görülmüştür. Kadınların erkeklere göre daha yüksek düzeyde bilişsel ve duygusal empatiye ve aynı zamanda daha yüksek duygusal ve işlevsel depresyon semptomlarına sahip olarak bulgulanmıştır.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Salo vd., 2020	Depresyon ile eğilimsel empati arasındaki ilişkilerin kişinin kendi çocuğuna yönelik empatiyi de kapsayıp kapsamadığını incelemek	Küçük çocuğu olan 150 ebeveynden oluşan klinik olmayan örneklem 23-46 yaş aralığı (Yaş ort. = 33.49) Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, CES-Depresyon Ölçeği	Depresif belirtiler, bilişsel ve duygusal empati ile negatif ve empatik rahatsızlık ile pozitif ilişkili bulunmuştur. Benzer sonuçlar depresif belirtiler ile ebeveynlerin kendi çocuklarına yönelik sergilediği empati düzeyleri arasındaki ilişki için de geçerlidir. Babalar için, depresif belirtiler kendi çocuğuna yönelik duygusal empatiyi yordarken, anneler için, depresif belirtiler, kendi çocuğuna yönelik empatik rahatsızlığı yordamıştır.
Rütgen vd., 2021	Depresyonun remisyon dönemlerinde empatinin alt bileşenlerinde değişmiş nöral süreçleri araştırmak	Fonksiyonel manyetik rezonans görüntüleme ve ağrı empati görevi (acı verici tıbbi müdahalelere ilişkin video klipler) kullanarak, ilaçsız remisyonunda olan depresif hastaların (n = 32) davranışsal ve nöral empatik tepkilerini, tedavi edilmemiş akut depresif hastaların (n = 29) ve sağlıklı kontrol grubunun (n = 35) tepkileri karşılaştırılmıştır. Hamilton Depresyon Ölçeği, Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Duygusal Bulaşma Ölçeği, Duygu Düzenlenme Anketi	Kişisel rahatsızlık ile depresyon epizod sayısı ve hastalık süresi pozitif ilişkili olarak bulgulanırken ilk epizod yaşı negatif ilişkili bulunmuştur. Kontrollere ve akut depresif hastalara kıyasla, remisyonunda olan depresif hastalar tarafından daha yüksek ağrı değerlendirmesi bildirilmiş ve sağ temporo-parietal birleşim bölgesinde artmış aktivite görülmüştür. Kendi-öte ayırımına merkezi olan ve uzak bir bakış açısını benimsemekle ilişkilendirilen bu bölge, aynı zamanda anterior insüla ile azalmış bağlantı sergilemiştir. Ayrıca, duyu işleme (amigdala) ve duygusal yüz ifadelerinin algılanması ile ilişkili bölgelerde azalmış aktivite gözlemlenmiştir.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Liu vd., 2022	Empati ile depresyon arasındaki ilişkide ruminasyon ve dikkat kontrolünün düzenleyici rollerini incelemek	423 katılımcı Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Dikkat Kontrolü Ölçeği, Zung Depresyon Ölçeği, Ruminatif Tepkiler Ölçeği	Depresyon ile duygusal empati, bilişsel empati ve empati toplam puanı arasında negatif ilişki olduğu görülmüştür. Ruminasyon ve dikkat kaymasının, duygusal empati ile depresyon arasındaki ilişkide moderatör role sahip olduğu bulunmuştur. Dikkat kaymasının bilişsel empati ile depresyon arasındaki ilişkide moderatör role sahip olduğu bulunmuştur.
Liu vd., 2024	İlaç kullanmayan birinci dönem majör depresif bozuklukta (MDB) çocuklukta kötü muamelenin sosyal biliş ile cinsiyete özgü ilişkilerini araştırmak	251 katılımcı MDB tanısı almış ilk atak ilaç kullanmayan 117 hasta ve 134 sağlıklı kontrol Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği, Toronto Aleksitimi Ölçeği, Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Yüz İfadesinden Duygu Tanıma Testi	Kişisel rahatsızlık puanı anlamlı olarak depresyon grubunda yüksek, perspektif alma ise kontrol grubunda yüksek; MDB'si olan kadınlarda fiziksel istismar ile perspektif alma arasında pozitif ilişki bulunurken sağlıklı kadınlarda negatif ilişki görülmüştür. MDB'si olan erkeklerde duygusal istismar ile perspektif alma arasında pozitif ilişki bulunurken sağlıklı erkeklerde negatif ilişki görülmüştür.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Liu vd., 2023	Çocukluk çağı travması, sosyal biliş ve majör depresif bozukluk (MDB) arasındaki ilişkiyi incelemek	117 ilk atakta ilaç kullanmamış MDB hastası ve 134 sağlıklı kontrolden (HC) oluşan toplam 251 Han Çinli katılımcı Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği, Toronto Aleksitimi Ölçeği, Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Yüz İfadesinden Duygu Tanıma Testi	Empati açısından, MDB hastaları sağlıklı kontrollerden anlamlı derecede daha yüksek kişisel rahatsızlık ve daha düşük perspektif alma puanına sahiptir. Sağlıklı kontroller ve MDB hastaları arasında fantezi ve empatik düşünce puanları açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır.
Wang vd., 2024	Empatinin duygusal sağlamlığı geliştirmedeki rolünü ve sosyal aktivitenin ergenlerin ruh sağlığı üzerindeki etkisini araştırmak	1666 katılımcı (Yaş ort.= 12.78), 812 erkek, 854 kız, Ergen Duygusal Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (Adolescent Emotional Resilience Questionnaire), Çinli Ergenler için Bilişsel ve Duygulanımsal Empati Ölçeği (QCAE Empathy Scale for Chinese Adolescents), Genel Öz Yeterlik Ölçeği, CES-Depresyon Ölçeği Çince Kısa Versiyonu, Sosyal Aktivitelere Katılım Ölçeği (Social Activity Participation Scale)	Ergenlerde empati ile depresyon negatif ilişkili ve empati ile öz yeterlik, duygusal psikolojik sağlamlık, sosyal aktiviteler ise pozitif ilişkili bulunmuştur.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Capdevila-Gaudens vd., 2021	Tıp öğrencileri arasında ruh sağlığı sorunlarının yaygınlığını ulusal düzeyde analiz etmek	İspanya'da okuyan 5216 tıp fakültesi öğrencisi (Yaş ort. = 21.41) %76,3 kadın, %22,9 erkek Beck Depresyon Envanteri, Öğrenciler için Maslach Tükenmişlik Envanteri, Durumluk-Sürekli Kaygı Ölçeği (STAI), Jefferson Empati Ölçeği	Depresyon; özellik anksiyete, tükenmişlik ve empati ile anlamlı derecede ilişkilidir. Depresyon belirtileri gösteren bireylerde daha yüksek özellik anksiyete ve tükenmişlik düzeyi görülürken empati düzeylerinin ise düşük olduğu bulgulanmıştır.
Ellement vd., 2021	Servikal distoni hastalarının normatif sağlıklı bir popülasyona göre sosyal algı, ToM, empati ve sosyal davranışı ölçen görevlerdeki performanslarını anksiyete ve depresif belirtilerini dikkate alarak incelemek	46 servikal distoni hastası (Yaş ort.=55.57) 40 kadın, 6 erkek Toronto Western Spazmodik Tortikollis Değerleme Ölçeği, Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği, Liebowitz Sosyal Kaygı Ölçeği, Benton Yüz Tanıma Testi, Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği, Wechsler Yetişkinler İçin Zekâ Ölçeği-IV, Wechsler Bellek Ölçeği-IV, Sosyal Normlar Anketi (The Social Norms Questionnaire), Zihin teorisi, Gerçekliği bilinen ve gerçekliği bilinmeyen yanlış inanç muhakeme görevleri kullanılarak değerlendirilmiştir	Empati ile depresyon düzeyi arasında negatif ilişki olduğu görülmüştür.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Dittrich vd., 2020	Bu çalışmanın ilk amacı bulunmaktadır. Birincisi majör depresif bozukluk (MDB), borderline kişilik bozukluğu (BKB) ve erken dönem kötü muamelenin empati üzerindeki etkilerini incelemektir. İkincisi ise annenin empati düzeyinin, sahip olduğu erken dönem kötü muamele, MDB ve BPD düzeyi ile çocuk psikopatolojisi arasındaki ilişkiye aracılık edip etmeyeceğini araştırmaktır.	251 anne ve çocuk (Anne yaş ort.=38.84; Çocuk yaş ort.=8.06) Annelerin 33'ünde borderline kişilik bozukluğu (BKB), 131 annede remisyonda majör depresif bozukluk (rMDD) tanısı, 142 annede ise 17 yaşından önce en azından orta şiddette erken dönem kötü muamele maruziyeti bulunmaktadır. Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Çocuk Davranışları Kontrol Listesi	Sonuçlar hem BKB hem de rMDB'nin kişisel rahatsızlık ile pozitif ve BKB'nin perspektif alma ile negatif anlamlı ilişkiye sahip olduğunu göstermiştir. Ayrıca maternal BKB ve MDB ile çocuk psikopatolojisi arasındaki ilişkide maternal kişisel rahatsızlığın dolaylı etkisi bulunmuştur.
Guhn vd., 2020	Süregiden depresyon bozukluğu ve tekrarlayan depresyonu olan hastalarda ve sağlıklı kontrol grubunda empatiyi araştırmak	N = 102 kişi 68 depresyon tanısı almış kişi (34 süregiden depresyon bozukluğu, 34 tekrarlayan majör depresif bozukluk) 34 sağlıklı kontrol Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Çok Yönlü Empati Testi (Multifaceted Empathy Task)	Üç grup da zihinsel durumları anlama konusunda eşit derecede iyi performans sergilemiştir. Tanı alanlar, kontrol grubuna kıyasla daha yüksek kişisel rahatsızlık bildirmekle beraber diğerlerinin pozitif duygulara karşı daha düşük duygusal tepkiler göstermektedirler.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Gambin vd., 2021	<p>Çalışmanın iki temel amacı bulunmaktadır:</p> <p>1) Empatik boyutların (perspektif alma, empatik düşünce ve kişisel rahatsızlık) ve duygu düzenleme becerilerinin Polonya'daki COVID-19 karantinası sırasında depresif semptomların yoğunluğu ile nasıl ilişkili olduğunu test etmek</p> <p>2) Duygu düzenleme güçlüklerinin ve kişisel rahatsızlığın Polonya'da COVID-19 vakalarının sayısının azaldığı iki ay boyunca depresif semptomlarda daha yavaş bir düşüşü öngörüp öngörmediğini kontrol etmek</p>	<p>792 kişi</p> <p>Hasta Sağlık Anketi-9,</p> <p>Duygu Düzenleme Güçlükleri Ölçeği Kısa Formu, Empatik Duyarlılığın Kısa Versiyonu (Brief Version of the Empathic Sensitivity)</p>	<p>Karantina sırasında depresif belirtiler ile hem kişisel rahatsızlık hem de duygu düzenleme güçlükleri arasında anlamlı pozitif korelasyonlar bulunmuştur.</p>

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Guhn vd., 2022	Çalışmanın iki temel amacı bulunmaktadır: 1) Sağlıklı kontrol katılımcılarında ve süregiden depresyon bozukluğu hastalarında duygusal stres altında bilişsel ve duygusal empatiyi araştırmak 2) Psikoterapinin bilişsel davranışçı analiz sistemi (CBASP) ile tedavinin hastaların stres altında empatik işlevleri üzerinde bir etkisi olup olmayacağını test etmek	Tedavi öncesi; 22 süregiden depresyon bozukluğu tanısı almış kişi ve 21 sağlıklı kontrol Tedavi sonrası; 15 tanı almış kişi ve 15 sağlıklı kontrol DSM-IV Eksen I Bozuklukları için Yapılandırılmış Klinik Görüşme, Kısa Uluslararası Nöropsikiyatrik Görüşme (M.I.N.I.), Hamilton Depresyon Derecelendirme Ölçeği, Çok Yönlü Empati Testi (Multifaceted Empathy Task), Çocukluk Çağı Travma Ölçeği	Süregiden depresyon bozukluğu tanısı alanlar stres altında empatide azalma gösterirken, stres yokluğunda gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Azalan empati, olumsuz anıları yeniden deneyimleme düzeyi ile korelasyon göstermiştir. Duygusal stresin olmadığı koşulda süregiden depresyon bozukluğu hastaları kontrol grubuna göre bilişsel empatide farklılık bildirmezken daha az duygusal empati göstermiştir. Tedavi öncesi-sonrası karşılaştırma, strese bağlı empati eksikliğinin hastalarda zaman içinde iyileştiğini ortaya koymuştur. Tedavi sonrası empatik kapasite klinik iyileşme ile pozitif korelasyon göstermiştir.
Karanikola vd., 2020	Yunan Psikiyatri-Ruh Sağlığı Hemşiresi Personeline kendi kendine değerlendirilen depresif belirtiler, iş tatmini ve kendi kendine değerlendirilen empati arasındaki ilişkiyi araştırmak	206 kişi (Yaş ort.= 39) 75 erkek, 131 kadın Jefferson Doktor Empati Ölçeği, İş Memnuniyeti Endeksi (Index of Work Satisfaction), CES-Depresyon Ölçeği	Depresif belirti yoğunluğu; yapılan işlerden memnuniyet ile negatif, mesleki prestij ile negatif, iş arkadaşlarıyla ilişkiler ile negatif ve empati ile negatif ilişkili bulunmuştur.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Hewitt vd., 2024	Ebeveyn patolojik narsisizminin 1 yıl sonraki çocukluk depresyonu ile ilişkili olup olmadığını ve bu ilişkinin çocuğa bağlanma ve perspektif almayı etkileyip etkilemediğini değerlendirmek	59 ebeveyn-çocuk çifti Süper Kısa Patolojik Narsisizm Endeksi (Super Brief Pathological Narcissism Index), Latent Dönem Çocuklar için Bağlanma Stili Sınıflandırma Ölçeği (Attachment Style Classification Questionnaire for Latency Age Children), Hissetme ve Düşünme Ölçeği (Feeling and Thinking-Interpersonal Reactivity Index for Children), Hasta Sağlık Anketi-9	Ebeveyn patolojik narsisizmi duygusal perspektif alma ile negatif, çocuk depresyonu ile pozitif; duygusal perspektif alma ile çocuk depresyonu ise negatif ilişkili olarak bulunmuştur.
Fei vd., 2021	Ebeveyn kontrolü ile subklinik depresif belirtiler arasındaki ilişkiyi ve bu ilişkide empati ve cinsiyet rollerini araştırmak	4297 Çinli lisans birinci sınıf öğrencisi 1829 erkek, 2468 kadın Ana Babaya Bağlanma Ölçeği (PBI), Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Üniversite Kişilik Envanteri (University Personality Inventory)	Depresif belirtilerin perspektif alma ve empatik düşünce ile negatif yönde ilişkili olduğu görülürken kişisel rahatsızlık ile arasında pozitif ilişki olduğu bulgulanmıştır. Ebeveyn kontrolü ile depresif semptomlar arasında pozitif bir ilişki olduğu ve bu ilişkide empatinin kısmi aracılık etkisi olduğu görülmüştür. Cinsiyetin ebeveyn kontrolü ve duygusal empati arasındaki ilişkide moderatör role sahip olduğu bulgulanmıştır.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Kilian vd., 2022	Tedaviye dirençli depresyon (TRD) hastalarında sosyal etkileşime girme konusunda potansiyel beceri eksikliklerini araştırmak	34 kişi (TRD yaş ort.=45; Kontrol yaş ort.= 47.58) 15 tedaviye dirençli depresyon hastası ve 19 sağlıklı kontrol EmpaToM: nötr veya duygusal değerlikli doğal video uyarıları içeren ve sosyo-duygusal (duygusal empati, şefkat) ve sosyo-bilişsel (zihin teorisi) beceriler arasında ayırım yapan bir paradigma	TRD hastalarının sağlıklı kontrollere kıyasla duygusal durumlara yönelik daha düşük seviyede duygusal empati gösterdiği belirtilmiştir. TRD hastaları hem nötr hem de duygusal durumlarda daha az şefkatli davranmıştır. Buna karşılık, sosyo-bilişsel beceri performansları hastalar ve sağlıklı kontroller arasında farklılık göstermemiştir.
Lee vd., 2021	Singapurlu üniversite öğrencileri arasında empati ve bağlanmanın zorbalığa dahil olma örüntüleri ile depresyon ve anksiyete belirtileri arasındaki ilişkiyi nasıl düzenlediğini incelemek	21-24 yaşları arasında 835 üniversite öğrencisi (Yaş ort.= 22) %20.8'i erkek Olweus Öğrenciler için Akran Zorbalığı Anketi, CES-Depresyon Ölçeği, Beck Anksiyete Ölçeği, Temel Empati Ölçeği, Anne-Baba ve Akran Bağlanması Envanteri	Depresyon ve empati arasında ilişki bulunmamıştır.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Cui vd., 2023	Çocuklarda empati ve depresyon arasındaki ilişkide akran ilişkilerinin (sosyal tercihin) düzenleyici rolünü araştırmak	1223 çocuk (Yaş ort.= 10.50) Bilişsel ve uygulanımsal Empati Ölçeği (QCAE Empathy Scale for Chinese Adolescents), Olumlu Empati Ölçeği (Positive Empathy Scale), Sosyal tercihi değerlendirmek için akran aday gösterme yöntemi	Bilişsel empati ve pozitif empati, depresyon üzerinde ikinci dereceden pozitif bir etki gösterirken negatif empatinin depresyon ile pozitif doğrusal bir ilişkiye sahip olduğu görülmüştür. Sosyal olarak daha az tercih edilen çocuklar arasında, tüm empati türleri (bilişsel, pozitif, negatif) ile depresyon arasında eğrisel ilişki bulgulanmıştır. Aşırı düşük veya aşırı yüksek empati düzeyleri bu çocuklarda daha fazla depresyonla bağlantılı bulunmuştur. Orta düzeyde empatiye sahip çocuklarda ise depresyon en düşük seviyede gözlemlenmiştir. Sosyal olarak daha fazla tercih edilen çocuklar için, pozitif empati düzeyi arttıkça depresyon azalmaktadır.
Brown vd., 2023	Eşin daha az depresif belirtileri olması durumunda empatik doğruluğun daha iyi bir zihinsel sağlıkla ilişkili olup olmadığını, ancak bir eşin daha fazla depresif belirtileri olması durumunda daha kötü bir zihinsel sağlıkla ilişkili olup olmadığını incelemek	156 nörotipik evli çiftten oluşan örneklem (Çalışma 1; toplam N = 312) ve daha sonra demanslı bireylerin 102 gayri resmi bakıcısından oluşan bir örneklem (Çalışma 2).	Partnerde depresif belirtiler olmadığında empatik doğruluk arttıkça depresif belirtilerin azaldığı ancak partnerde yüksek düzeyde depresif belirtilerin bulunduğu durumda empatik doğruluk arttıkça depresif belirtilerin de arttığı görülmüştür.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Grases vd., 2023	Depresyonun duygusal zeka (kişisel ve kişilerarası), empati (duygusal ve bilişsel) ve zayıflamış bağışıklık sistemi belirtileri ile ilişkilerini incelemek	39 erkek ve 119 kadın (Yaş ort.= 40) Beck Depresyon Envanteri II, Bilişsel ve Duyuşsal Empati Testi (The Cognitive and Affective Empathy Test), Duygusal Yetkinlik Profili (Profile of Emotional Competence), Zayıflamış bağışıklık sistemi semptomlarını değerlendirmek için sürekli yorgunluk, sık enfeksiyon ve soğuk algınlığı, yaraların yavaş iyileşmesi, inatçı ve tekrarlayan ishal, tekrarlayan uçuklar, uykusuzluk ve uyuma güçlüğü ve kuru gözler olmak üzere yedi semptom kaydı	Empati ile depresyon arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır.
Lichtenstein vd., 2023	İlgili çalışmanın iki temel amacı bulunmaktadır: 1. Davranışsal varyant frontotemporal demans (bvFTD) ve depresyon hastaları arasındaki sosyal biliş farklılıklarını bildiren önceki bulguları teyit etmek 2. bvFTD'nin depresyondan güvenilir bir şekilde ayırt edilip edilemeyeceğini araştırmak	51 katılımcı (Yaş ort.= 57) (17 bvFTD, 16 depresyon hastası ve 18 kontrol) Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, The Penn Duygu Tanıma Testi (ER40) Gözlerden Zihin Okuma Testi, Gaf (Faux Pas) Tanıma Testi, İroni ve İkinci Düzey Yanlış İnançlar (Irony and Second Order False Beliefs), Çizgi Film Tahminleri Görevi	bvFTD katılımcıları, tüm zihin teorisi testleri ve “mutlu” hariç tüm ifadeler için sosyal biliş ölçümlerinde önemli ölçüde daha kötü performans göstermiştir. Depresyonlu hastalar empati dahil sosyal biliş görevlerinde sağlıklı kontrollerle benzer performans göstermiştir.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Calandri vd., 2021	<p>İlgili çalışmanın iki temel amacı bulunmaktadır:</p> <p>1) Empati ve duygusal öz yeterliliğin yalnızlık ve depresif belirtiler üzerindeki rolünü, cinsiyet farklılıklarını da dikkate alarak incelemek</p> <p>2) Duygusal yordayıcılar ile depresif belirtiler arasındaki ilişkide yalnızlığın olası aracılık rolünü araştırmak</p>	<p>348 İtalyan erken ergen (Yaş ort.=13) 167 kız, 181 erkek</p> <p>Farklı Durumlarda Nasıl Hissederim Ölçeği, Çok Boyutlu Negatif Düzenleyici Duygusal Öz Yeterlik Ölçeği , Pozitif Düzenleyici Duygusal Öz Yeterlik Ölçeği, Çocuklar ve Ergenler için Yalnızlık ve Tek Başmalık Ölçeği, CES-Depresyon Ölçeği Kısa Form</p>	<p>Katılımcılar bir yıllık aralıklarla iki farklı zamanda öz bildirim ölçeklerini doldurmuştur.</p> <p>Depresyon ve empati arasında ilk ölçümde ilişki bulunmazken ikinci ölçümde pozitif ilişki görülmüştür.</p> <p>Empatinin birinci ölçümü ile depresif belirtilerin ikinci ölçümü arasında da pozitif ilişki saptanmıştır.</p> <p>Bir yıl sonra empati ile duygusal öz yeterliliğin yalnızlık ve depresif belirtileri yordamak üzere etkileşime girdiği görülmüştür: Düşük duygusal öz-yeterliliğe sahip kişilerde, empati düzeyi arttıkça yalnızlık da artmıştır.</p> <p>Yapılan analizler, özellikle duygusal öz-yeterliliği düşük olan kızlar için empati arttıkça depresif belirtilerin de önemli ölçüde arttığını göstermektedir.</p>

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Diop vd., 2022	Postpartum depresyonda üst biliş, sosyal biliş ve aleksitimi kapasitelerini incelemek	Postpartum depresyon tanısı almış 25 anne (Yaş ort.=30.72) ve 25 sağlıklı anne (Yaş ort.=32.03) Toronto Aleksitimi Ölçeği, Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği, Çoktan Seçmeli Kelime Bilgisi Zekâ Testi (Multiple Choice Vocabulary Intelligence Test), Beck Depresyon Envanteri II, Edinburgh Doğum Sonrası Depresyon Ölçeği, Durumluk-Sürekli Kaygı Ölçeği (STAI), NEO Beş Faktör Kişilik Envanteri, Doğum Sonrası Bağlanma Ölçeği, Üstbiliş Ölçeği-30, Gözlerden Zihin Okuma Testi, Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Gaf (Faux Pas) Tanıma Testi	Empati de dahil olmak üzere postpartum depresyon tanısı alan ve almayan kadınlar arasında sosyal biliş becerileri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır.

Tablo 1 (devamı): Empati ve Depresyon Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Çalışmalar

Yazar (Tarih)	Çalışmanın Amacı	Örneklem Özellikleri Ölçüm Araçları	İlgili Bulgular
Li vd., 2022	Pandemi sırasında farklı empati boyutları ile depresyon semptomları arasındaki nüanslı ilişkileri ağ modeli kullanarak araştırmak	1177 öğrenci (Yaş ort.= 20.38) 505 erkek, 672 kadın Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi, Hasta Sağlık Anketi-9	Kişisel rahatsızlığın depresyon semptomları ile pozitif ilişki gösterdiği tespit edilmiştir. Bu semptomlar arasında psikomotor ajitasyon veya yavaşlama, üzgün ruh hali, konsantrasyon güçlüğü ve suçluluk duygusu yer almaktadır. Perspektif alma, konsantrasyon güçlüğü ile negatif korelasyon gösterirken empatik düşünce, intihar düşünceleri ve psikomotor ajitasyon veya yavaşlama ile negatif ilişkilendirilmiştir. Fantezi, depresyon semptomları ile bağlantılı bulunmazken kişisel rahatsızlık ve empatik düşünce, empati ve depresyon arasındaki en olumlu ve olumsuz etkili düğümler olarak bulgulanmıştır. Son olarak, incelenen ağ özelliklerinde cinsiyet farklılıkları gözlenmemiştir.

Tartışma

Bu sistematik derleme, empati ile depresyon arasındaki ilişkileri inceleyen ve depresyon tanısı alan ve almayan gruplar arasında empati düzeyini karşılaştıran çalışmaların sonuçlarını değerlendirmiştir. Bulgular, depresyon tanısı almış bireyler ile sağlıklı kontrol grupları arasında empati düzeylerinde belirgin farklılıklar olduğunu göstermektedir. Depresyon ve empati düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarda ise birbirleriyle paralel olmayan sonuçlar ortaya çıkmıştır. Sonuçlara bakıldığında empati ile depresyon arasındaki ilişkinin pozitif yönde olduğu görülen çalışmaların COVID-19 pandemisi-karantina döneminde yapıldığı görülmektedir. Bu noktada olumsuz deneyimlerin çokça yaşandığı bu süreçte diğerlerinin olumsuz duygu durumunu paylaşma ve anlamının söz konusu olduğu empati yapma düzeyinin artması ile beraber depresif belirtilerin de artması anlamlı hale gelmektedir. Bu bağlamda bireyin başkalarının sorunları hakkında yoğun bir endişe geliştirmesi durumunda aşırı empati zararlı olabilmektedir (Grases vd., 2023).

Bununla beraber ergenlerde empati ile depresyon arasındaki ilişkinin pozitif olması, maternal depresyonun ise empati ile negatif yönde ilişkili olması (Wei vd., 2023) ergenlerin kontrol etmekte zorlandıkları ve duygusal strese neden olabilecek yüksek düzeyde duygusal uyarılma yaşamaları ile bağlantılı olarak bunun da depresyon riskini arttırması söz konusu olabilir (Yan vd., 2021). Aynı zamanda kullanılan farklı ölçekler sebebiyle empati ve depresyon arasındaki ilişkinin anlamlı olması veya olmaması değişkenlik göstermiş olabilir. Ayrıca depresyona

eşlik eden farklı bozuklukların olup olmaması da sonuçları etkileyebilecek faktörler arasında yer almaktadır.

Empati ve depresyon arasındaki ilişkinin negatif olduğu çalışmalar da mevcuttur. Depresyon, bireyin duygusal tepkilerini ve sosyal ilişki becerilerini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu sebeple depresif belirti gösterme düzeyi arttıkça empati düzeyinin azalması söz konusu olabilir. Aynı zamanda perspektif almanın depresyonla negatif yönde ilişkili bulunması, depresif bireylerin başkalarının duygularını anlamada ve kendi duygusal bakış açılarını genişletmede zorlandığını gösterebilir. Kişisel rahatsızlık boyutunun ise depresyonla pozitif yönde ilişkili olması, depresif bireylerin diğerlerinin duygudurumlarıyla özdeşleşip kendi duygusal sıkıntılarını daha yoğun yaşadıklarına işaret edebilir (Yan vd., 2022).

Bununla birlikte, empati düzeyinin düşük olması, bireylerin yalnızlaşmasına ve dolayısıyla depresif semptomların ortaya çıkmasına sebep olabilir. Başka bir deyişle, empatik düşüncesi düşük olan bireyler, kişilerarası ilişki kalitesinin düşmesi ve kişilerarası iletişim verimliliğinin azalması nedeniyle depresif belirtilere daha yatkındır (Yan vd., 2022). Uygun bir empati düzeyi, bir kişinin başkalarıyla sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlar. Dolayısıyla, empati bireyin daha iyi bir sosyal destek ağı oluşturmasına yol açabilir ve bu durum özellikle birey depresif bir ruh haline sahip olduğunda öneme sahiptir (Grases vd., 2023).

Başka bir açıdan bakıldığında empati düzeyinin yüksek olması, bireylerin başkalarına yardım etme eğilimini artırarak altruistik davranışlar sergilemesine olanak tanır. Araştırmalar,

başkalarına yardım etmenin bireyin ruh sağlığı üzerinde olumlu etkilere yol açtığını göstermektedir (Kahana vd., 2013).

Empatinin sadece olumsuz duygulara yönelik olmadığı belirtilmektedir. Mevcut literatürde pozitif empati olarak adlandırılan olgu, diğerlerinin olumlu duygularını paylaşma, kutlama ve bunlardan zevk alma becerisi olarak tanımlanırken bireysel refahı ve ilişki gücünü desteklediğini görülmektedir (Morelly, Lieberman & Zaki 2015). Bir bireyin davranışlarının ve duygularının başkasına aktarılması sürecini ifade eden duygusal bulaşma (Banerjee & Srivastava, 2019) gibi bir süreç söz konusu iken pozitif empati ile olumlu duyguların da kişiler arasında aktarılması mümkün olabilir. Duygusal bulaşma ve pozitif empati uygulamaları, bireylerin olumlu duygular deneyimlemelerine olanak tanırken literatüre bakıldığında bu konu hakkında yeterli çalışma olmadığı görülmektedir.

Sonuç

Empati ve depresyon ilişkisine yönelik yapılan sistematik derleme çalışmamız, bu iki psikolojik olgunun karmaşık etkileşimlerini ortaya koymakta önemli bulgular sunmaktadır. İlgili araştırmalar incelendiğinde empatinin alt boyutlarına göre empati ile depresyon düzeyi arasındaki ilişkinin de değişebileceği görülmektedir. Bununla beraber depresyon düzeyleri farklı gruplar için empati yapma becerilerinin de değiştiği elde edilen sonuçlar arasındadır.

Bu bilimsel veriler göz önünde bulundurulduğunda empati, depresyonun önlenmesinde güçlü bir koruyucu faktör olarak öne çıkmaktadır. Empati, bireylerin sosyal destek ağlarını

güçlendirmelerine ve olumlu sosyal etkileşimler kurmalarına yardımcı olmaktadır (Fu vd., 2022). Bu süreçler, depresyon riskini azaltarak bireylerin ruhsal sağlıklarını korumalarına katkı sağlayabilir. Empatik becerilerin geliştirilebilir olduğu göz önünde bulundurularak empati eğitimi ve empatik becerileri geliştiren psikososyal müdahalelere, depresyonun önlenmesi ve tedavisinde daha fazla önem verilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

Achenbach, T. M. (1991). Manual for the Child Behavior Checklist/4-18 and 1991 profile. *University of Vermont, Department of Psychiatry*.

Banerjee, P., & Srivastava, M. (2019). A review of emotional contagion: Research propositions. *Journal of Management Research, 19*(4), 250-266.

Baron-Cohen, S., & Wheelwright, S. (2004). The empathy quotient: an investigation of adults with Asperger syndrome or high functioning autism, and normal sex differences. *Journal of autism and developmental disorders, 34*, 163-175.
<https://doi.org/10.1023/B:JADD.0000022607.19833.00>

Beck, A. T., Ward, C. H., Mendelson, M., Mock, J., & Erbaugh, J. (1961). An inventory for measuring depression. *Archives of General Psychiatry, 4*, 561-571.
<https://doi.org/10.1001/archpsyc.1961.01710120031004>

Borges, M. M., Bomfim, A. J. D. L., & Chagas, M. H. N. (2021). Depression and empathy in health professionals who work in the long-term care institutions for older adults. *Dementia & Neuropsychologia, 15*(3), 381-386.
<https://doi.org/10.1590/1980-57642021dn15-030011>

Brown, C. L., Grimm, K. J., Wells, J. L., Hua, A. Y., & Levenson, R. W. (2023). Empathic Accuracy and Shared Depressive Symptoms in Close Relationships. *Clinical Psychological Science, 11*(3), 509-525.
<https://doi.org/10.1177/21677026221141852>

Calandri, E., Graziano, F., Cattelino, E., & Testa, S. (2021). Depressive Symptoms and Loneliness in Early Adolescence: The Role of Empathy and Emotional Self-Efficacy. *The Journal of Early Adolescence*, *41*(3), 369-393. <https://doi.org/10.1177/0272431620919156>

Capdevila-Gaudens, P., García-Abajo, J. M., Flores-Funes, D., García-Barbero, M., & García-Estañ, J. (2021). Depression, anxiety, burnout and empathy among Spanish medical students. *PLOS ONE*, *16*(12), e0260359. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0260359>

Chen, H., Meza, J. I., Yan, Y., Wu, Q., & Lin, X. (2023). Parental attachment and depression in adolescents: Moderation mediation model of empathy and gender. *Current Psychology*, *42*(7), 5898-5909. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-01698-4>

Coplan, A. (2011). Will the real empathy please stand up? A case for a narrow conceptualization. *The southern journal of philosophy*, *49*, 40-65.

Cox, J. L., Holden, J. M., & Sagovsky, R. (1987). Detection of postnatal depression. Development of the 10-item Edinburgh Postnatal Depression Scale. *The British journal of psychiatry : the journal of mental science*, *150*, 782-786. <https://doi.org/10.1192/bjp.150.6.782>

Cuff, B. M. P., Brown, S. J., Taylor, L., & Howat, D. J. (2016). Empathy: A Review of the Concept. *Emotion Review*, *8*(2), 144-153. <https://doi.org/10.1177/1754073914558466>

Cui, D., Liu, L., & Li, Y. (2023). Association Between Children's Empathy and Depression: The Moderating Role of Social Preference. *Child Psychiatry & Human Development*, 54(3), 857-869. <https://doi.org/10.1007/s10578-021-01312-5>

Davis, M. H. (1980). A multidimensional approach to individual differences in empathy. *JSAS Catalog of Selected Documents in Psychology*, 10, 85.

Davis, M. H. (1983). Measuring individual differences in empathy: Evidence for a multidimensional approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 44(1), 113–126. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.44.1.113>

Decety, J., & Jackson, P. L. (2004). The functional architecture of human empathy. *Behavioral and cognitive neuroscience reviews*, 3(2), 71-100.

Decety, J., & Lamm, C. (2006). Human empathy through the lens of social neuroscience. *The Scientific World Journal*, 6, 1146–1163. <https://doi.org/10.1100/tsw.2006.221>

Deckers, L. (2018). *Motivation: Biological, psychological, and environmental*. New York: Routledge

Derogatis, L. R., Lipman, R. S., & Covi, L. (1973). SCL-90: an outpatient psychiatric rating scale--preliminary report. *Psychopharmacology bulletin*, 9(1), 13–28.

Diop, S., Turmes, L., Specht, C., Seehagen, S., Juckel, G., & Mavrogiorgou, P. (2022). Capacities for meta-cognition, social cognition, and alexithymia in postpartum depression. *Psychiatry*

Research, 309, 114430.
<https://doi.org/10.1016/j.psychres.2022.114430>

Dittrich, K., BERPpohl, F., Kluczniok, D., Hindi Attar, C., Jaite, C., Fuchs, A., Neukel, C., Herpertz, S. C., Brunner, R., Winter, S. M., Lehmkuhl, U., Roepke, S., Kaess, M., Heim, C., & Boedeker, K. (2020). Alterations of empathy in mothers with a history of early life maltreatment, depression, and borderline personality disorder and their effects on child psychopathology. *Psychological Medicine*, 50(7), 1182-1190.
<https://doi.org/10.1017/S0033291719001107>

Dziobek, I., Rogers, K., Fleck, S., Bahnemann, M., Heekeren, H. R., Wolf, O. T., & Convit, A. (2008). Dissociation of cognitive and emotional empathy in adults with Asperger syndrome using the Multifaceted Empathy Test (MET). *Journal of autism and developmental disorders*, 38, 464-473.
<https://doi.org/10.1007/s10803-007-0486-x>

Ellement, B., Jasoui, Y., Kathol, K., Nosratmirshekarlou, E., Pringsheim, T., Sarna, J., Callahan, B. L., & Martino, D. (2021). Social cognition in cervical dystonia: Phenotype and relationship to anxiety and depression. *European Journal of Neurology*, 28(1), 98-107. <https://doi.org/10.1111/ene.14508>

Farrow, T. F., & Woodruff, P. W. (2007). *Empathy in mental illness*. Cambridge University Press.

Fei, W., Geng, Y., Wang, S., Ma, Q., Peng, X., Zhang, M., & Zhang, T. (2021). Association between parental control and subclinical depressive symptoms in a sample of college freshmen:

Roles of empathy and gender. *Journal of Affective Disorders*, 286, 301-308. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2021.03.005>

Feshbach, N. D., Caprara, G. V., Lo Coco, A., Pastorelli, C., Manna, G., & Menzres, J. (1991). Empathy and its correlates: Cross cultural data from Italy. *Eleventh biennial meeting of the International Society for the Study of Behavioral Development, July 1991, Minneapolis.*

Fu, W., Wang, C., Chai, H., & Xue, R. (2022). Examining the relationship of empathy, social support, and prosocial behavior of adolescents in China: A structural equation modeling approach. *Humanities and Social Sciences Communications*, 9(1), 1-8.

Gambin, M., Woźniak-Prus, M., Sękowski, M., Holas, P., Wnuk, A., Oleksy, T., Cudo, A., Hansen, K., Huflejt-Łukasik, M., Łyś, A., Gorgol, J., Kubicka, K., Kmita, G., & Łojek, E. (2021). Investigation of prospective effects of emotion-regulation difficulties and empathic dimensions on depressive symptoms during the COVID-19 outbreak in Poland. *European Psychiatry*, 64(S1), S255-S255. <https://doi.org/10.1192/j.eurpsy.2021.683>

Garton, A. F., & Gringart, E. (2005). The development of a scale to measure empathy in 8- and 9-year old children. *Australian Journal of Educational & Developmental Psychology*, 5, 17-25.

Geng, Y., Fei, W., Tang, Z., Wang, S., Yu, J., Zhang, M., & Zhang, T. (2022). Parental care and depressive symptoms among Chinese medical students: Roles of empathy and gender. *BMC Medical Education*, 22(1), 451. <https://doi.org/10.1186/s12909-022-03524-2>

Grases, G., Colom, M. A., Sanchis, P., & Grases, F. (2023). Relationship of depression with empathy, emotional intelligence, and symptoms of a weakened immune system. *Frontiers in Psychology*, *14*, 1250636. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1250636>

Guhn, A., Merkel, L., Heim, C., Klawitter, H., Teich, P., Betzler, F., Sterzer, P., & Köhler, S. (2022). Impaired empathic functioning in chronic depression: Behavioral evidence for the Cognitive Behavioral Analysis System of Psychotherapy (CBASP) model. *Journal of Psychiatric Research*, *152*, 79-85. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2022.06.020>

Guhn, A., Merkel, L., Hübner, L., Dziobek, I., Sterzer, P., & Köhler, S. (2020). Understanding versus feeling the emotions of others: How persistent and recurrent depression affect empathy. *Journal of Psychiatric Research*, *130*, 120-127. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2020.06.023>

Hamilton, M. (1960). A rating scale for depression. *Journal of Neurology, Neurosurgery, and Psychiatry*, *23*(1), 56. <https://doi.org/10.1136/jnnp.23.1.56>

Hein, G., & Singer, T. (2008). I feel how you feel but not always: the empathic brain and its modulation. *Current Opinion in Neurobiology*, *18*(2), 153-158. <https://doi.org/10.1016/j.conb.2008.07.012>

Hewitt, J. M. A., Kealy, D., Hewitt, P. L., Ko, A., Chen, C., Brugnera, A., Madigan, S., & Birch, S. (2024). Parental pathological narcissism and child depression: The indirect effects of child attachment and perspective taking. *Current Psychology*,

43(19), 17039-17048. <https://doi.org/10.1007/s12144-024-05683-5>

Hoffman, M. L. (2008). Empathy and prosocial behavior. In M. Lewis, J. M. Haviland-Jones, & L. F. Barrett (Eds.), *Handbook of emotions* (3rd ed., pp. 440–455). New York: The Guilford Press.

Hojat, M., Mangione, S., Nasca, T. J., Cohen, M. J. M., Gonnella, J. S., Erdmann, J. B., Veloski, J., & Magee, M. (2001). The Jefferson Scale of Physician Empathy: Development and Preliminary Psychometric Data. *Educational and Psychological Measurement*, 61(2), 349-365. <https://doi.org/10.1177/00131640121971158>

Hojat, M., & LaNoue, M. (2014). Exploration and confirmation of the latent variable structure of the Jefferson scale of empathy. *International journal of medical education*, 5, 73–81. <https://doi.org/10.5116/ijme.533f.0c41>

Jolliffe, D., & Farrington, D. P. (2006). Development and validation of the Basic Empathy Scale. *Journal of adolescence*, 29(4), 589-611. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2005.08.010>

Kahana, E., Bhatta, T., Lovegreen, L. D., Kahana, B., & Midlarsky, E. (2013). Altruism, Helping, and Volunteering: Pathways to Well-Being in Late Life. *Journal of Aging and Health*, 25(1), 159-187. <https://doi.org/10.1177/0898264312469665>

Kalisch, B. J. (1973). What is empathy?. *The American journal of nursing*, 1548-1552.

Kanske, P., Böckler, A., Trautwein, F. M., & Singer, T. (2015). Dissecting the social brain: Introducing the EmpaToM to reveal distinct neural networks and brain-behavior relations for empathy and Theory of Mind. *NeuroImage*, 122, 6–19. <https://doi.org/10.1016/j.neuroimage.2015.07.082>

Karanikola, M. N. K., Zartaloudi, A., Nystazaki, M., Zavrou, R., & Papathanassoglou, E. D. E. (2020). Is there any association among depressive symptoms, job satisfaction and self-assessed empathy? A correlational study in Greek Psychiatric/Mental Health Nurses. *Archives of Psychiatric Nursing*, 34(4), 230-236. <https://doi.org/10.1016/j.apnu.2020.04.006>

Keltner, D., & Shiota, M. N. (2003). New displays and new emotions: A commentary on Rozin and Cohen (2003). *Emotion*, 3(1), 86–91. <https://doi.org/10.1037/1528-3542.3.1.86>

Kilian, H. M., Schiller, B., Schläpfer, T. E., & Heinrichs, M. (2022). Impaired socio-affective, but intact socio-cognitive skills in patients with treatment-resistant, recurrent depression. *Journal of Psychiatric Research*, 153, 206-212. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2022.07.025>

Kovacs, M., & MHS Staff. (2011). *Children's Depression Inventory 2nd Edition (CDI 2). Technical manual*. Toronto, Canada: Multi-Health Systems

Kroenke, K., Spitzer, R. L., & Williams, J. B. (2001). The PHQ-9: validity of a brief depression severity measure. *Journal of General Internal Medicine*, *16*(9), 606–613. <https://doi.org/10.1046/j.1525-1497.2001.016009606.x>

Kroenke, K., Spitzer, R. L., Williams, J. B., & Löwe, B. (2009). An ultra-brief screening scale for anxiety and depression: the PHQ-4. *Psychosomatics*, *50*(6), 613-621.

Lee, J., Cheung, H. S., Chee, G., & Chai, V. E. (2021). The Moderating Roles of Empathy and Attachment on the Association Between Latent Class Typologies of Bullying Involvement and Depressive and Anxiety Symptoms in Singapore. *School Mental Health*, *13*(3), 518-534. <https://doi.org/10.1007/s12310-021-09411-3>

Li, J., Liu, C., Wulandari, T., Wang, P., Li, K., Ren, L., & Liu, X. (2022). The relationship between dimensions of empathy and symptoms of depression among university students during the COVID-19 pandemic: A network analysis. *Frontiers in Public Health*, *10*, 1034119. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.1034119>

Lichtenstein, M. L., Stewart, P. V., Kirchner, H. L., Finney, G., & Feldman, H. H. (2023). Exploring Social Cognition Tests to Differentiate Frontotemporal Dementia from Depression: A Two-Step Pilot Study. *Alzheimer Disease & Associated Disorders*, *37*(2), 145-148. <https://doi.org/10.1097/WAD.0000000000000526>

Liu, Q., Zhao, X., Liu, W., & Liu, Q. (2022). Empathy and depression among a Chinese sample: The moderating role of

rumination and attentional shift. *Frontiers in Psychology*, 13, 1027298. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1027298>

Liu, Y., Li, M., Gao, Y., Zhang, C., Wang, Y., Liu, X., Yang, S., & Li, J. (2023). Specific correlation between childhood trauma and social cognition in Chinese Han first-episode, drug-naïve major depressive disorder. *Journal of Affective Disorders*, 333, 51-57. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2023.04.059>

Liu, Y., Zhang, C., Li, M., Gao, Y., Wang, Y., Liu, X., & Li, J. (2024). Exploring specific associations of childhood maltreatment with social cognition in drug-naive first-episode major depressive disorder: A sex-centric approach. *European Archives of Psychiatry and Clinical Neuroscience*. <https://doi.org/10.1007/s00406-023-01723-6>

López-Pérez, B., Fernández-Pinto, I., & García, F. J. A. (2008). *TECA: Test de empatía cognitiva y afectiva*. Madrid: Tea.

Lovibond, P. F., & Lovibond, S. H. (1995). The structure of negative emotional states: Comparison of the Depression Anxiety Stress Scales (DASS) with the Beck Depression and Anxiety Inventories. *Behaviour Research and Therapy*, 33, 335-343.

Meskovic, D., & Mirovic, T. (2019). Empathy in the light of basic personality traits and affective attachment. In A. K. Bach (Eds.), *Empathy* (pp. 19-82).

Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, D. G., & PRISMA Group (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: the PRISMA statement. *PLoS*

medicine, 6(7), e1000097.
<https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1000097>

Mônego, B. G., Fonseca, R. P., Teixeira, A. L., Barbosa, I. G., Souza, L. C. D., & Bandeira, D. R. (2022). Major Depressive Disorder: A Comparative Study on Social-Emotional Cognition and Executive Functions. *Psicologia: Teoria e Pesquisa*, 38, e38217. <https://doi.org/10.1590/0102.3772e38217.en>

Morelli, S. A., Lieberman, M. D., & Zaki, J. (2015). The emerging study of positive empathy. *Social and Personality Psychology Compass*, 9(2), 57-68.

O'Connor, L. E., Berry, J. W., Lewis, T., Mulherin, K., & Crisostomo, P. S. (2007). Empathy and depression: the moral system on overdrive. *Empathy in mental illness*, 49, 75.

Özsoy, S., & Özkan, D. (2021). The relationship between attachment style, empathy level and social functioning in depressive patients. *Dusunen Adam: The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 161-171. <https://doi.org/10.14744/DAJPNS.2021.00134>

Paralikas, T., Iliopoulos, S., Kotrotsiou, E., Kotrotsiou, S., Kavadias, D., Tsioumanis, G., & Papathanasiou, I. V. (2024). Empathy, self-compassion, and depression correlations among health professionals in Northern Greece. *Polski Merkuriusz Lekarski*, 52(1), 49-53. <https://doi.org/10.36740/Merkur202401108>

Peifer, J., Taasoobshirazi, G., & Meyer-Lee, E. (2023). Longitudinal growth in college student self-efficacy and

intercultural competence attenuated by anxiety/depression. *Frontiers in Education*, 8, 1261192. <https://doi.org/10.3389/feduc.2023.1261192>

Radloff, L. S. (1977). The CES-D scale: A self-report depression scale for research in the general population. *Applied Psychological Measurement*, 1(3), 385-401.

Ratcliffe, M. (2017). Empathy and psychiatric illness. In *The Routledge Handbook of Philosophy of Empathy* (pp. 190-200). London: Routledge.

Reniers, R. L. E. P., Corcoran, R., Drake, R., Shryane, N. M., & Völlm, B. A. (2010). The QCAE: A Questionnaire of Cognitive and Affective Empathy. *Journal of Personality Assessment*, 93(1), 84–95. <https://doi.org/10.1080/00223891.2010.528484>

Rütgen, M., Pfabigan, D. M., Tik, M., Kraus, C., Pletti, C., Sladky, R., Klöbl, M., Woletz, M., Vanicek, T., Windischberger, C., Lanzenberger, R., & Lamm, C. (2021). Detached empathic experience of others' pain in remitted states of depression – An fMRI study. *NeuroImage: Clinical*, 31, 102699. <https://doi.org/10.1016/j.nicl.2021.102699>

Sallquist, J., Eisenberg, N., Spinrad, T. L., Eggum, N. D., & Gaertner, B. M. (2009). Assessment of preschoolers' positive empathy: concurrent and longitudinal relations with positive emotion, social competence, and sympathy. *The Journal of Positive Psychology*, 4(3), 223–233. <https://doi.org/10.1080/17439760902819444>

Salo, V. C., Schunck, S. J., & Humphreys, K. L. (2020). Depressive symptoms in parents are associated with reduced empathy toward their young children. *PLOS ONE*, *15*(3), e0230636. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0230636>

Schreiter, S., Pijnenborg, G. H. M., & Aan Het Rot, M. (2013). Empathy in adults with clinical or subclinical depressive symptoms. *Journal of affective disorders*, *150*(1), 1-16.

Singer, T., & Klimecki, O. M. (2014). Empathy and compassion. *Current Biology*, *24*(18), R875-R878. <https://doi.org/10.1016/j.cub.2014.06.054>

Sommerlad, A., Marston, L., Huntley, J., Livingston, G., Lewis, G., Steptoe, A., & Fancourt, D. (2021). Social relationships and depression during the COVID-19 lockdown: Longitudinal analysis of the COVID-19 Social Study. *Psychological Medicine*, 1-10. <https://doi.org/10.1017/S0033291721000039>

Spreng, R. N., McKinnon, M. C., Mar, R. A., & Levine, B. (2009). The Toronto Empathy Questionnaire: Scale Development and Initial Validation of a Factor-Analytic Solution to Multiple Empathy Measures. *Journal of Personality Assessment*, *91*(1), 62–71. <https://doi.org/10.1080/00223890802484381>

Stringaris, A. (2017). Editorial: What is depression? *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, *58*(12): 1287-1289. <https://doi.org/10.1111/jcpp.12844>

Struck, N., Gärtner, T., Kircher, T., & Brakemeier, E.-L. (2021). Social Cognition and Interpersonal Problems in Persistent Depressive Disorder vs. Episodic Depression: The Role of Childhood Maltreatment. *Frontiers in Psychiatry, 11*, 608795. <https://doi.org/10.3389/fpsyt.2020.608795>

Sugawara, N., Yasui-Furukori, N., Sayama, M., & Shimoda, K. (2023). Item response theory analysis of the University Personality Inventory in medical students. *Neuropsychopharmacology reports, 43*(3), 446–452. <https://doi.org/10.1002/npr2.12362>

Tang, Z., Xiang, H., Geng, Y., Liao, X., Zhang, M., & Zhang, T. (2023). Association between screen time and depressive symptoms in a sample of Chinese medical students: Mediator role of empathy. *Nursing & Health Sciences, 25*(4), 654-664. <https://doi.org/10.1111/nhs.13059>

Toffol, E., Aliverti, E., Idotta, C., Capizzi, G., Scocco, P., & SOPROXI Team. (2022). Are empathy profiles and perceived social support associated with depressive and grief-related symptoms in suicide survivors? *Journal of Clinical Psychology, 78*(11), 2245-2259. <https://doi.org/10.1002/jclp.23402>

Vorndran Hedrick, A. K., Geller, P. A., Grunberg, V. A., & Mudrak, P. L. (2020). Female high-reassurance seekers are at risk for adolescent depression. *Advances in Mental Health, 18*(2), 156-165. <https://doi.org/10.1080/18387357.2019.1568836>

Wang, X. S., & Su, Y. J. (2018). Revision of QCAE Empathy Scale for Chinese Adolescents. *Psychology: Techniques*

and *Application*, 7, 536–547.
<https://doi.org/10.16842/j.cnki.issn2095-5588.2019.09.003>

Wang, J., Yang, Q., Yu, X., & Hu, L. (2024). Effects of Adolescent Empathy on Emotional Resilience: The Mediating Role of Depression and Self-Efficacy and the Moderating Effect of Social Activities. *Behavioral Sciences*, 14(3), 228. <https://doi.org/10.3390/bs14030228>

Wei, X., Li, X., Teng, X., Bai, J., & Ren, F. (2023). Intergenerational Transmission of Depression during Adolescence: The Mediating Roles of Hostile Attribution Bias, Empathic Concern, and Social Self-Concept. *The Journal of Psychology*, 157(1), 13-31. <https://doi.org/10.1080/00223980.2022.2134276>

Weissman, M. M., Orvaschel, H., & Padian, N. (1980). Children's Symptom and Social Functioning Self-Report Scales Comparison of Mothers' and Children's Reports. *The Journal of nervous and mental disease*, 168(12), 736-740.

Winters, D. E., Pruitt, P. J., Gambin, M., Fukui, S., Cyders, M. A., Pierce, B. J., Lay, K., & Damoiseaux, J. S. (2023). Cognitive and Affective Empathy as Indirect Paths Between Heterogeneous Depression Symptoms on Default Mode and Salience Network Connectivity in Adolescents. *Child Psychiatry & Human Development*, 54(1), 213-222. <https://doi.org/10.1007/s10578-021-01242-2>

Yan, Z., Zeng, X., Su, J., & Zhang, X. (2021). The dark side of empathy: Meta-analysis evidence of the relationship between

empathy and depression. *PsyCh Journal*, 10(5), 794-804.
<https://doi.org/10.1002/pchj.482>

Yan, Z., Zhu, X., Zhou, K., Deng, Q., & Zeng, X. (2022). The Mediating Role of Affective Empathy in the Relationship Between Insecure Attachment and Depressive Symptoms Among Emerging Adult. *Journal of Adult Development*, 29(4), 279-286.
<https://doi.org/10.1007/s10804-022-09402-x>

Zhang, M., Wang, S., Wang, Z., Peng, X., Fei, W., Geng, Y., & Zhang, T. (2021). Associations of affective and cognitive empathy with depressive symptoms among a sample of Chinese college freshmen. *Journal of Affective Disorders*, 292, 652-659.
<https://doi.org/10.1016/j.jad.2021.05.111>

Zigmond, A. S., & Snaith, R. P. (1983). The hospital anxiety and depression scale. *Acta psychiatrica Scandinavica*, 67(6), 361–370. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0447.1983.tb09716.x>

Zung, W. W. (1965). A self-rating depression scale. *Archives of General Psychiatry*, 12, 63–70.
<https://doi.org/10.1001/archpsyc.1965.01720310065008>